

[Jak v knihovně budovat makerspace a jak uspět se žádostí o dotaci ve VISK 3 \[1\]](#)

Autor:

- [OTRUBOVÁ, Alena](#) [2]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 3/4](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [dílny](#) [5], [role knihoven](#) [6], [rozvoj knihoven](#) [7], [tvoreň](#) [8]

Odborná sekce:

- [Sekce veřejných knihoven](#) [9], [Zaměstnavatelská sekce](#) [10]

Dne 2. listopadu 2021 proběhl v Knihovně Jiřího Mahena v Brně [seminář Jak v knihovně budovat makerspace a jak uspět se žádostí o dotaci ve VISK 3](#) [11]. Akci uspořádal SKIP (konkrétně [Zaměstnavatelská sekce](#) [12] a [Sekce veřejných knihoven](#) [13]). Zaznělo na ní celkem jedenáct příspěvků, které si stručně přiblížíme níže.

Ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny ČR Vít Richter ve svém příspěvku vyšel z [Koncepte rozvoje knihoven na léta 2021–2027](#) [14]. Upozornil na místo knihoven v oblasti vzdělávání a v místních komunitách. V obecné rovině uvedl, jak koncipovat v budoucnosti knihovny v souvislosti s tzv. makerspacem (s tvůrčím prostorem i s tvůrčími programy) v návaznosti na dotační programy Ministerstva kultury. Zmínil některé zahraniční programy, [Memorandum o spolupráci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury](#) [15] i [Národní plán obnovy](#) [16].

Petr Žabička, náměstek ředitele Moravské zemské knihovny v Brně, poskytl knihovnám velmi cenné rady pro přípravu projektů v programu VISK Ministerstva kultury. Popsal podrobně jednotlivé části projektů a upozornil na chyby, které se v nich vyskytují; současně doporučil, jak se těmto chybám vyhnout. Informoval rovněž o tom, jakým způsobem členové komise projekty hodnotí. Na komentářích hodnotitelů ilustroval některé chyby v odevzdaných projektech.

Městskou knihovnu Tišnov zastupovala Edita Hečová se svou prezentací Kreativní laboratoř. Ta vznikla z prostředků z grantů programu VISK v roce 2019. Iniciátorem projektu byl Petr Škyřík z Masarykovy univerzity. Ve svém vystoupení představila E. Hečová orientaci laboratoře na vzdělávání, seznámila s vybavením, doporučila kontakty na odborníky, kteří jim s vybavením pomohli. Uvedla i první zkušenosti s využitím vybavení (3D tiskárna, roboti). Informovala rovněž o neúspěšné žádosti podané do Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) na vybavení a rozšíření prostor a popsala chybu, která vedla k zamítnutí projektu.

Michal Denár, systémový knihovník Městské knihovny Česká Třebová, zobecnil zkušenosti z provozu knihovny. Při tvorbě konceptu tvůrčího prostoru doporučuje vyjít z poslání a vize knihovny, soustředit se na personální a prostorové zajištění. Materiální zabezpečení považuje za nejméně složité; důraz klade na týmovou spolupráci, stanovení cílové skupiny uživatelů, pravidla pro bezpečnost. Po promyšlení těchto aspektů následuje otázka projektů a finančního zabezpečení včetně podílu uživatelů. Na závěr M. Denár shrnul konkrétní poznatky z provozu z knihovny, ze spolupráce se školami; zmínil se i o konkurenčním prostředí v této oblasti.

Tomáš Pavelka, čerstvý [držitel ceny MARK pro mladého knihovníka](#) [17] (obdržel ji v říjnu 2021), starosta obce Mořice a také knihovník, potvrdil, že i v zámecké knihovně v malé obci (s 520 obyvateli) lze sledovat nejnovější trendy v knihovnictví – obec získala pro knihovnu dotace na tři projekty. Upozornil na rozdíly mezi malou a větší knihovnou při tvorbě projektu do programu VISK, vyzdvihl klady spolupráce s velkými knihovnami (Olomouc, Prostějov). Představil, jak využívají nakoupené robotické hračky. Personální zajištění akcí umožnila spolupráce se studentem Masarykovy univerzity. Knihovna má i plány na další činnost, např. kroužky pro děti. Jeho příspěvek spojil pohled starosty a knihovníka na problematiku knihovny.

Za nepřítomnou Petru Románkovou z Masarykovy veřejné knihovny Vsetín přednesla její příspěvek Kateřina Janošková z téže knihovny. Impuls k přípravě projektu do programu VISK 3 vznikl z nápadů a potřeb pracovníků knihovny. Nové vybavení audiovizuální dílny se soustředí na využití robotů a na rozvoj inženýrského myšlení. Je současně přínosem pro spolupráci se školami (programy pro školy i družiny) i pro vlastní práci knihovny, pro pořádání akcí pro veřejnost. Programovat se učí děti již od tří až čtyř let s využitím různých typů robotů. Význam má také zapojení do [sítě CoderDojo](#) [18]. Nezbytnou podmínkou pro úspěch podobných aktivit je (jak uváděli i ostatní přednášející) zapálený pracovník knihovny.

Míla Linc představil tři kreativní centra Městské knihovny Praze, která se inspirovala zkušenostmi z Finska. [Sousedská dílna DOK16](#) [19] na náplavce na vltavském nábřeží se zaměřuje na práci se dřevem, s kůží, papírem. Nově rekonstruovaná [pobočka Jezerka](#) [20] provozuje Ateliér – šicí dílnu s patřičným vybavením. V ústřední budově na Mariánském náměstí nabízí knihovna uživatelům [Suterén](#) [21] – sdílený prostor pro práci na vlastních projektech a místo tvůrčích a vzdělávacích workshopů (je zde k dispozici 3D tisk, laminace, technická vazba či software, např. Adobe Creative Cloud). Zazněly i praktické zkušenosti z oblasti nákladů na provoz a propagace služeb. Pozornost je třeba věnovat zajištění bezpečnosti uživatelů, vhodné otevírací době, nákupu materiálu, personálnímu a prostorovému zajištění.

S komunitou, která propaguje a rozvíjí moderní digitální kutilství, seznámil účastníky Vojtěch Kolařík jako zástupce [organizace Make More](#) [22]. Pro jejich otevřenou dílnu je důležitým tématem udržitelnost. Pořádají [festival Maker Faire](#) [23], kde mohou lidé sdílet nápady a inovace bez ohledu na to, zda navštěvují otevřené dílny. Na rok 2024 připravují [velkou mezinárodní konferenci FAB24](#) [24], jsou v kontaktu s dílnou [FabLab Brno](#) [25], možnou spolupráci vidí i s knihovnami, inspirují se v dánském Aarhusu a v době konání semináře i v Lublani (vystoupení V. Kolaříka na semináři probíhalo online právě odtamtud). Knihovnám nabízejí konzultace a poradenství.

Helena Chábová a Maty Čechovských z knihovny pro děti a mládež v Knihovně Jiřího Mahena v Brně

předvedli ukázky praktické práce s ozoboty (podle [Wikipedie](#) [26] je ozobot miniaturní robot asi o velikosti golfového míčku schopný vizualizovat jednoduché i komplexní barevné příkazy svým pohybem a blikáním světly). Po prvních zkušenostech v základní škole připravili další programy. Robotické dny pro školy i pro ostatní dětské čtenáře začleňují i do jiných tematických programů. Účastníky semináře lektoři aktivně zapojili a předvedli s nimi praktickou ukázkou akce pro děti z druhé až čtvrté třídy s využitím ozobotů. Závěrem shrnuli některé praktické zkušenosti z tvorby i průběhu programů.

Vystoupení Marie Zabysztzanové z Městské knihovny Třinec Jak využít roboty v (ne)tradiční knihovnické akci čerpalo z [její diplomové práce](#) [27]. Na základě prostředků z programu VISK 3 realizují projekt, ve kterém začleňují technologie do běžných knihovnických akcí a zaměřují se na jejich propojení s knihou, ale také s hudbou a s aplikováním principů zážitkové pedagogiky, např. při hře podle knihy pro předškolní věk Ó, ó, ó vajíčko, v programu Zažít pohádku jinak, při aktivní tvorbě pohádky s pomocí ozobotů nebo v programu pro školy Sluneční soustava. Zazněla i řada námětů na využití konkrétních knih pro práci s roboty.

V závěrečném slovu Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena v Brně, znovu upozornila na návaznost všech prezentovaných aktivit na Konceptci rozvoje knihoven i na Memorandum o spolupráci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury.

Na YouTube všechna videa najdete také v [samostatném playlistu](#) [28].

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34/jak-v-knihovne-budovat-makerspace-jak-uspst-se>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34/jak-v-knihovne-budovat-makerspace-jak-uspst-se>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/otrubova-alena>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/dilny>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/role-knihoven>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/rozvoj-knihoven>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/tvoreni>
- [9] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/odborne-sekce/sekce-verejnych-knihoven>
- [10] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/odborne-sekce/zamestnavatelska-sekce>
- [11] <https://jak-v-knihovnach-budovat-maker-space.webnode.cz/>
- [12] <https://www.skipcr.cz/odborne-organy/sekce/zamestnavatelska-sekce>
- [13] <https://www.skipcr.cz/odborne-organy/sekce/sekce-verejnych-knihoven>
- [14] <https://ipk.nkp.cz/legislativa/koncepcie-strategie-deklarace>
- [15] <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ministri-kultury-a-skolstvi-podepsali-memorandum-o>
- [16] <https://www.planobnovycr.cz/>
- [17] <https://www.skipcr.cz/oceneni/mark/tomas-pavelka>
- [18] <https://coderdojocesko.cz/>
- [19] <https://www.mlp.cz/cz/pobocky/dok-16/>
- [20] <https://www.mlp.cz/cz/pobocky/jezerka/>
- [21] <https://www.mlp.cz/cz/pobocky/ustredni-knihovna-suteren/>
- [22] <https://www.makemore.cz/>
- [23] <https://makerfaire.cz/>

[24] <https://fab2024.cz/>

[25] <https://www.fablabbrno.cz/>

[26] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ozobot>

[27] <https://is.slu.cz/th/dvky4/>

[28] https://www.youtube.com/playlist?list=PLDQ1mwDeIKewR30PC4cq2DQ-5_fjSxTuW